

Find vej i ...

Ballerup - historisk rute

Find vej i Ballerup - historisk rute

Indhold:

- Side 1: Forord
- Side 2: Post 1 Stationen
- Side 3-4: Post 2 Kinoteatret og apoteket
- Side 5: Post 3 Reehs købmandshandel
- Side 6-7: Post 4 Ballerup Kirke
- Side 8: Post 5 Rytterskolen
- Side 9: Post 6 Teknisk Skole
- Side 10-11: Post 7 Schwenckestræde
- Side 12: Post 8 Afholdslogen
- Side 13-14: Post 9 Ballerup Cyklebørs og Lynsmedens Hus
- Side 15-17: Post 10 Ballerup Kro
- Side 18: Post 11 Ballerup Rådhus
- Side 19: Post 12 Kommunens første rådhus
- Side 20: Post 13 Møllen

Find vej i Ballerup - historisk rute

Redaktion:

Gurli Lytzen, Hanne Nygaard og Svend Jørgen Jensen

Tekst:

Svend Jørgen Jensen

Layout:

Rikke Fabricius, Fabricius Marketing

Fotos:

Erling Lykke Jeppesen (side 6 og 7), Ballerup Stadsarkiv (side 8, 9 og 12), private fotos (side 11 og 13), Svend Jørgen Jensen (side 17), Leif Gredsted (side 18), Ballerup Museum (øvrige fotos)

Rekognoscering og rentegning af kort:

Lars Hanghøj, Ballerup OrienteringsKlub

Poster:

Jimmy Hoen, Ballerup OrienteringsKlub

Konsulent:

Anne Marie Kamilles, Dansk Orienterings-Forbund

Udgivet af:

Dansk Orienterings-Forbund, Ballerup OrienteringsKlub
og Ballerup Historiske Forening, 2016

Tak til:

Tidligere viceborgmester Vagn Tovgaard for oplysninger vedr. Ballerup Rådhus samt til Nordea-fonden og Friluftsrådet for økonomisk støtte til udgivelsen.

Forord

Ballerup har forandret sig – først fra landsby til stationsby, siden fra stationsby til forstad. Meget er i tidens løb forsvundet i byen – kun enkelte bygninger fra fortiden står tilbage. Med denne byvandring er det vores mål at fortælle historien om nogle af de forsvundne og bevarede historiske lokaliteter. Vi har også villet fortælle om nogle af de personer, der har boet i byen før i tiden.

Byvandringen er delt op i 13 poster, som er anført på vedlagte kort. Ved hver enkelt post kan man stoppe op og læse en beskrivelse af stedet. Man kan også se et billede af lokaliteten som den tidligere har set ud. Og samtidig med at man tilegner sig viden om fortidens Ballerup, får man også motion ved at gå ruten igennem.

Vi håber, at mange vil få glæde af ruten og hæftet. God tur gennem Ballerup!

*Ballerup OrienteringsKlub
Dansk Orienterings-Forbund,
og Ballerup Historiske Forening*

Find vej med kort og kompas

Find vej med kort og kompas.

At finde vej med kort – evt. med støtte fra kompas – kaldes at orientere. Det går ud på at finde steder eller poster. Posterne er markeret på kortet med en cirkel og et nummer. Alle kan deltage, ung som gammel, og i det tempo, der passer. Til hæftet her hører også et orienteringskort i skala 1:4.000, dvs. at 1 cm på kortet er lig med 40 meter i terrænet. Kortet er lidt anderledes end et almindeligt bykort. Det er specialtegnet så det kan bruges til orienteringsløb. Det kan være en hjælp lige at lære et par signaturer:

- **olivengrøn:** private områder
- **grøn:** træer, samling af træer, hække og bede
- **blå:** våde områder og grøfter
- **gul:** åbne græsarealer
- **sort/grå:** huse, halvtage, hegn, veje, stier og andet menneskeskabt
- **brun:** asfalt, fliser og faste arealer
- **røde trekanter og cirkler:** startsteder og orienteringsposter

GPS-koordinaterne kan også bruges til en løbetur, hvis du f.eks. har en GPS på din smartphone eller dit løbeur.

God tur!

Post 1: Stationen

Med indvielsen af Frederikssundsbanen i 1879 blev Ballerup stationsby. Det sjællandske Jernbaneselskab, som 32 år tidligere havde åbnet Danmarks første jernbanestrækning mellem København og Roskilde, stod for anlægget og driften.

Stationsbygningen i Ballerup havde en meget stor ventesal med en søjle i midten, to nicher ud til gaden og solide bænke. Der var en mellemgang ud til perronen, og ved denne gang lå »Dameventesalen« med røde plysstole og spejl. Fra ventesalen ud til gaden var der dobbelte svingdøre. Endelig var der en stor, rund kakkellovn. Om vinteren skete det ofte, at der sad nogle drenge tæt op ad den for at blive tørre efter, at de var gået gennem isen på gadekæret.

Ved niveauoverkørslen umiddelbart øst for stationen var der i begyndelsen led, der blev passet af en ledvogter. På et tidspunkt blev der opsat bomme, men det var stadig ledvogteren, der passede bommene. Først senere blev de betjent fra stationen med elektrisk bomdrev. Når godstogene rangerede frem og tilbage, kunne det give ventetid for trafikken. En gang imellem hang en dreng for længe ind over bommen og gik til vejs, så han måtte hentes ned igen under stort postyr.

Før og under 2. verdenskrig begyndte forarbejderne til S-banen København–Ballerup. Stationen blev ombygget i 1941, og der blev bygget perron og perrontunnel. Efter krigen blev ombygningen af Ballerupbanen fremskyndet, og i maj 1949 nåede det første S-tog Ballerup, som blev omstigningsstation. Den 27. maj 1989 blev S-toget ført igennem til Frederikssund. Samme dag fandt indvielsen af Ballerups nye stationscenter sted.

GPS: 55.72999491, 12.35838688

Post 2 - Kinoteatret og apoteket

Der, hvor Ballerup Apotek ligger i dag, lå tidligere Ballerup Kinoteater. Det var Julius Dinesen, der i 1924 startede Kinoteatret. Han blev født i København i 1893. Som 14-årig kom han i lære i handelsfirmaet C. Reeh i Ballerup, men det interesserede ham ikke. I 1911 søgte han derfor over i filmbranchen og kom i lære hos Frede Skaarup i filmselskabet Fotorama og på Scala Teater.

Julius Dinesen giftede sig i 1919 med købmand Emil Andersens datter Gerda og overtog samtidig svigerforældrenes købmandsforretning, som lå på hjørnet af Baunegårdsvej og Rådhusvej. Den drev han sammen med sin kone, indtil han i 1925 havde fået gang i biografdriften.

Det var Julius Dinesen selv, der stod for indretningen af biografen. Dele af inventaret havde han fået med fra det nedlagte Scala Teater blandt andet de to masker, »Sorgen« og »Glæden«, der sad på hver sin side af lærredet, og de to lygter, som stod på hver sin side af indgangen til biografen. Driften af biografen blev et rigtigt familieføretagende, hvor hele familien måtte hjælpe til. Da Julius Dinesen døde i 1965, førte hans enke sammen med datteren og svigersønnen biografen videre.

GPS: 55.73029613, 12.36027933

Det første apotek i Ballerup åbnede i 1908 i en stor hvid ejendom, der lå over for stationen. Karl Kristian Robert Bech Larsen, der var apoteker i Ballerup i perioden 1930–60, flyttede apoteket til Stationsvej 20 (i dag Centrumgaden). Her fik apoteket mere plads og en bedre central beliggenhed på byens vigtigste forretningsgade.

På postkortet herover, der er fra ca. 1950, ses apoteket i ejendommen til højre på hjørnet af Stationsvej og Linde Allé. Ballerup Kinoteater lå på det modsatte hjørne. I baggrunden kan man skimte taget på Ballerup Kirkes skib.

I 2001 flyttede Ballerup Apotek til nyindrettede lokaler i Centrumgaden 24 på hjørnet lige overfor – der, hvor Kinoteatret tidligere havde ligget. Hvor der i det gamle apotek kun var to ekspeditionssteder, blev der indrettet seks ekspeditionssteder i det nye apotek. I 2007 var pladsen igen for trang, og apoteket investerede i to robotter, der blev placeret i kælderen. Dette gav endnu mere plads til kunderne, der nu fik hele ni ekspeditionssteder.

Post 3: Reehs købmandshandel

I 1867 kom en lysestøber fra København til Ballerup, hvor han slog sig ned sammen med sine to sønner. Den ældste søn, William Reeh, fik samme år næringsbrev som den første i byen, og den 10. maj åbnede han en købmandsforretning.

Forretningen havde en central beliggenhed ved kirken, hvor landevejen svingede skarpt mod nord. Dagvognen, der kørte mellem København og Frederikssund, havde holdeplads ved »Reehs hjørne«, og købmanden var modtager af post, der skulle til og fra byen med vognen.

De to brødre arbejdede sammen, men efter et stykke tid giftede den yngste bror, Conrad Reeh, sig og nedsatte sig som købmand i Smørumovre. Han vendte imidlertid tilbage til Ballerup, da broderen trængte til økonomisk støtte. Conrad kautionerede for broderen, der havde gæld, og stillede sikkerhed i sine ejendomme. Alligevel blev William Reehs ejendom sat på tvangsauktion i 1883, og Conrad Reeh overtog den.

Conrad Reehs forretning voksede stadig. I 1888 blev den røde murstensbygning, der stadig eksisterer på Sct. Jacobsvej, bygget. Der blev indrettet en ny kolonialforretning og bygget et pakhús – i dag kulturhuset »Baghuset«.

GPS: 55.73188845, 12.36258847

Post 4: Ballerup Kirke

Der er nogen uenighed om, hvornår Ballerup Kirke er blevet bygget, men da den oprindelig næsten udelukkende blev opført af rå og kløvede marksten, har den sandsynligvis været én af de ældste kirker i området. Der er stor sandsynlighed for, at Ballerup Kirke har haft en halvcirkulær tilbygning til koret, en såkaldt apsis, og det peger også i retning af, at kirken hører til blandt egnens ældste med en datering til begyndelsen af 1100-tallet.

Kirken blev oprindelig bygget som en romansk kirke med skib og kor, og man kan stadig både inde og ude se rester af de rundbuede romanske vinduer. På dette tidspunkt havde kirken to døre, én i syd og én i nord, begge i den vestlige del af skibet. Den nederste del af den nu tilmurede syddør kan ses udvendigt under det vestligste af de store vinduer.

De første væsentlige ændringer, der blev foretaget ved den romanske kirke, var nedrivningen af apsis og den efterfølgende overhvelving af kor og skib. Tidspunktet for disse ombygninger kendes ikke, men det seneste tidspunkt, de kan have fundet sted på, er starten af 1400-tallet, da de kalkmalerier, der udsmykker kor og skib er dateret til 1425-50.

Omkring 1525 blev tårnet opført, og på nordsiden af tårnet blev der opført et våbenhus.

GPS: 55.73223037, 12.36155287

Efter at Ballerup i 1879 var blevet stationsby, steg befolkningstallet, og man blev derfor nødt til at udvide kirken. Det skete i 1885-86. På skibets nordside blev der opført et sideskib, og skibets tag blev forhøjet, så det kunne dække både hovedskib og sideskib. Der blev desuden opført et sakristi i hjørnet mellem koret og det nye sideskib, og det gamle våbenhus blev revet ned og erstattet af et nyt i forlængelse af sideskibet.

I middelalderen var Sankt Jacob kirkens skytshelgen. Sankt Jacob var skytshelgen for pilgrimme og vejfarende, og på et kalkmaleri inde i kirken er han afbildet som en pilgrim, der har besøgt helgenens egen grav i Santiago de Compostela i Nordspanien. Han bærer en stor bredskygget hat og en folderig kappe og har en vandrestav i den ene hånd. I den anden hånd holder han en bog. På hatten ses en muslingskal, der var tegn på, at man som pilgrim havde besøgt Sankt Jacobs grav. Den knælende præst, der på menighedens vegne beder Sankt Jacob om hjælp, er sandsynligvis ham, der har taget initiativet til udsmykningens tilblivelse.

GPS: 55.73223037, 12.36155287

Post 5: Rytterskolen

Frederik IV's rytterskoler var det første seriøse forsøg, der blev gjort på at indføre et ordnet skolevæsen i Danmark. Kongen havde på grund af nye militærteknikker brug for ryttersoldater, der kunne læse et opslag og tælle til tyve. Der skulle opføres 20 rytterskoler i hvert rytterdistrikt. En af skolerne i det københavnske rytterdistrikt blev omkring 1722 opført i Ballerup.

Alle skolerne blev bygget efter de samme forskrifter, der blev udarbejdet af kongens rådgivere. Rytterskolerne blev opført tæt ved kirken for at understrege skolens tilknytning hertil. Børnene blev undervist i det samme rum, og inventaret var primitivt. Alle børn skulle lære Luthers Katekismus udenad og helst også lære at læse. Religion var en vigtig del af undervisningen, og ofte var det degnen, der underviste i skolerne.

På hver af rytterskolerne blev der anbragt en sandstensplade med en inskription, som kongen havde skrevet. Den originale rytterskoletavle, der sad på rytterskolen i Ballerup, sidder i dag på væggen i en af gangene på den tidligere skole Parkskolen (nu Sundhedshuset), hvortil den blev flyttet i 1902, da den gamle rytterskole blev lukket. En afstøbning af rytterskoletavlen blev i 1992 indstøbt i muren på det hus, der i vore dage er opført på Bydammen på det sted, hvor rytterskolen lå.

GPS: 55.73294441, 12.36088546

Post 6: Teknisk Skole

Bygningen med den nuværende adresse Bydammen 9 blev opført 1916–17 af Ballerup og Omegns Håndværker- og Borgerforening. Den blev bygget der, hvor det ene af byens to gadekær kort forinden var blevet fyldt op. Foreningen ville benytte bygningen til Teknisk Skole, der skulle uddanne lærlinge.

Foruden lærlingeuddannelsen husede bygningen også kommunens administration indtil 1935, da byens første rådhus blev bygget, idet Håndværker- og Borgerforeningen stillede kontorareal til kommunens rådighed i dagtimerne og et mødelokale til brug for sognerådsmøder m.v. om aftenen. Efter flytningen af kommunens administration fik den tekniske skole mere plads. I 1964 ændrede den navn til »Forstædernes Handelsskole«, og i 1975 flyttede den til Brydehusvej. Siden rykkede Ballerup Bladet ind i huset, hvor lokalavisen havde lokaler, indtil den ophørte i 1994. I 1997 købte Ballerup Lærerforening ejendommen af kommunen.

Den tidligere tekniske skole har væsentlige arkitektoniske og historiske kvaliteter. Bortset fra fjernelsen af den oprindelige trappe, som ses på fotografiet herover, har bygningen ikke ændret udseende, og den fremstår i dag som en af de få bygninger, der er tilbage fra Ballerups tidlige tid som stationsby.

GPS: 55.73319697, 12.36137494

Post 7: Schwenckestræde

Vejen, der strækker sig fra Bydammen til gangtunnelen under Hold-An Vej, hedder Schwenckestræde. Her boede tidligere mange fattige og børnerige familier i små stråtækte huse, som i tidens løb er forsvundet. Kun et er tilbage – ejendommen med adressen Schwenckestræde 12.

Vejen har fået sit navn efter en skomager, der boede i et af husene. Huset blev revet ned, da kirkegården skulle udvides mod nord. Skomageren hed Carl Tilstrand Schwencke. Han blev født i Gørløse i 1847 som søn af Christian Schwencke og Johanne Pedersdatter. Faderen stammede fra Tyskland, mens moderen kom fra Vedskølle ved Herfølge. I 1874 blev Carl Schwencke gift med Sidse Marie Hansen, som var fra Ballerup. Vielsen fandt sted i Ballerup Kirke. Carl Schwencke og Sidse Marie Hansen fik syv børn. Carl Schwencke skulle efter sigende have været en morsom og slagfærdig mand, der altid havde et svar på rede hånd. Han døde i 1910.

På fotografiet til venstre ses skomager Schwenckes hus som nummer to fra højre. I forgrunden ses hegnet ind til Teknisk Skole. Huset i baggrunden ligger på Frederikssundsvej, som på dette tidspunkt gik ind gennem Ballerup.

GPS: 55.73291826, 12.36188992

På hjørnet af Schwenckestræde og Fredensvej – i folkemunde kaldt »Tallerkenrækken« – lå et mindre hus, hvor der på et tidspunkt boede en ældre dame. Hun mente, at det spøjte i huset, fordi hendes rullegardiner ofte og uden grund sprang op. Der skulle også være sket andre mærkelige ting i huset. Derfor kaldte man det for »Spøgeshuset«. Huset er nu nedrevet, og der er bygget nye boliger, hvor det lå.

Ved siden af den tidligere tekniske skole står et af byens største, ældste og smukkeste træer – et imponerende egetræ. Det står tæt på det sted, hvor det nu forsvundne »Spøgeshus« lå. Derfor er det blevet kaldt for »Spøgesesegen«.

I Schwenckestræde lå også brugsforeningens forretning fra 1912 til 1928. Forretningen lå lige op til det gamle gadekær, hvor Håndværker- og Borgerforeningen opførte Teknisk Skole. Ballerup og Omegns Forbrugsforening blev oprettet i 1898. I 1912 flyttede brugsforeningens forretning fra den tidligere rytterskole til ølhandler Marius Niensens ejendom i Schwenckestræde, og Marius Nielsen blev i 1914 ansat som brugsuddeler. I 1919 solgte han ejendommen til sin arbejdsgiver Ballerup og Omegns Forbrugsforening, hvorefter han forlod sit job som brugsuddeler.

Den 7. juli 1926 opstod der brand i Brugsen. Brandvæsenet blev tilkaldt, men kunne ikke stille noget op. Brugsen og yderligere et par bygninger brændte ned og fire husstande stod uden bolig.

I 1927 kom brugsforeningen i økonomiske vanskeligheder, og i et forsøg på at løse problemerne, solgte foreningens bestyrelse en del af Brugsens grund til menighedsrådet, der havde planer om at bruge grunden til en udvidelse af kirkegården. Alligevel lykkedes det ikke at få Brugsen på ret køl, og på en generalforsamling i 1928 besluttede man at lukke forretningen. Brugsens krak blev en økonomisk tragedie, der ramte mange mennesker meget hårdt oven i de i forvejen så vanskelige tider.

GPS: 55.73291826, 12.36188992

Post 8: Afholdslogen

På hjørnet af Schwenckestræde og Frederikssundsvej (nu Hold-An Vej) lå tidligere et smedeværksted, hvis ejer, smedemester Aage Petersen, var stærkt engageret i afholdsbevægelsen N.I.O.G.T. (Nordisk Independent Of Good Templar).

I 1933 solgte tøffelmaker Jensen ejendommen med den nuværende adresse Schwenckestræde 12 til afholdslogen »Kærlighedens Værk« (loge nr. 39 under Danmarks Storloge af N.I.O.G.T.). Her opførte logen i 1935 en ny bygning. Fundamentet til denne bygning kan stadig ses i ejendommens have.

Den nye bygning indeholdt et stort mødelokale, et par mindre møderum og et køkken. Bygningen blev ud over logevirksomheden også anvendt til andre formål blandt andet foreningsmøder, klubaftener, karnevaller samt danseskoler. Den første danseskole i logen var Karen og Frode Bendixens. Frode Bendixen satte logebygningen i stand med finer på væggene, høje spejle og et nyt klaver. Der var to kakkellovne, der skulle tændes op i hver morgen, inden dansen startede kl. 14. Da Bendixen fik institut på Vestermarken, flyttede Lis Godiksen sin danseskole til logen fra Ballerup Kro.

Logevirksomheden ophørte under 2. verdenskrig, mens de øvrige aktiviteter fortsatte, indtil bygningen blev nedrevet. Aage Petersens tidligere beboelseshus bliver – ved et af skæbnens luner – nu benyttet til bodega!

GPS: 55.73268331, 12.36282199

Post 9: Ballerup Cyklebørs og Lynsmedens Hus

I ejendommen med den nuværende adresse Hold-An Vej 12 lå tidligere Ballerup Cyklebørs, hvor man kunne købe en ny cykel eller få repareret den gamle. Desuden var Cyklebørsen ladestation, hvor man kunne få opladet akkumulatoren til sin radio eller sin bil. Det var Jens Nielsen, der grundlagde Ballerup Cyklebørs. Jens Niensens forældre ejede Pederstrupgård i Pederstrup. Gården havde været i slægtens eje i flere generationer. Da Jens Niensens far døde i 1869, overgik Pederstrupgård til hans mor, men det var Jens Nielsen, der bestyrede gården for moderen.

Jens Nielsen blev gift med en pige fra Hjortespring, og de fik fire sønner. I 1895 blev gården solgt, og Jens Nielsen flyttede med sin familie til Hjortespring, hvor han startede en cykelfabrik. I 1903 fik han opført ejendommen på den daværende Frederikssundsvej (nuværende Hold-An Vej), hvor han åbnede Ballerup Cyklebørs.

Jens Niensens yngste søn Ludvig Nielsen blev gift med en pige, der kom fra Hals, og de fik tre børn: Yelva, Arne og Vibeke. Jens Nielsen døde i 1915 efter en motorcykelulykke, og Ludvig Nielsen overtog Ballerup Cyklebørs. Arne Nielsen blev gift med Inger Kristine Petersen fra Holbæk. De fik to sønner: Jan og Claus. Da Ludvig Nielsen døde i 1966, førte hans barnebarn Jan Nielsen Cyklebørsen videre. Arne Nielsen grundlagde Arnes Produkthandel på Skovvej i Ballerup, som på et tidspunkt blev overtaget af sønnen Claus. I 2015 solgte Jan Nielsen Cyklebørsen til et ejendomsmæglerfirma, der foretog en meget hårdhændet ombygning, som gjorde det markante stationsbyhus ukendeligt.

GPS: 55.73375297, 12.36290648

Ved siden af Cyklebørsen lå Lynsmedens Hus. Huset blev opført omkring 1840 og indrettet som smedje. I de følgende 115 år blev huset ejet af tre efter hinanden følgende smede. Den karakteristiske snoede skorsten på taget over essen var en slags vartegn, som fortalte, at her boede smeden. I 1899 blev smedjen overtaget af Peter Claus Pedersen. Han blev kaldt »Lynsmeden«, fordi han reklamerede med, at han kunne stramme hjulringe på ca. 20 minutter.

Peter Claus Pedersen drev smedjen til begyndelsen af 1950'erne. Han døde i 1957. I 1966 købte glarmester Børge Larsen smedjen af smedens arvinger, og det er hans fortjeneste, at så meget i dag er bevaret fra smedjen.

I 1982 overtog Ballerup Kommune det gamle smedehus. Det var først meningen, at det skulle restaureres og bevares, hvor det lå, men en lokalplan kom i vejen med noget nybyggeri, og smedjen måtte vige pladsen. I 1987 stiftedes komiteen »Lynsmedens Venner«, som havde til formål at nedtage, flytte og genopbygge smedjen i forbindelse med Ballerup Museum i Pederstrup. Kommunen gav grønt lys for projektet, men da smedjen blev revet ned, viste det sig, at tømmer, tegl og mursten var så medtaget af fugt og råd, at materialerne ikke kunne genanvendes. Komiteen fik sponsorstøtte til indkøb af nye materialer, og i 1993 kunne Lynsmedens Hus indvies i de nye omgivelser i Pederstrup.

GPS: 55.73375297, 12.36290648

Post 10: Ballerup Kro

Ballerup Kro lå oprindeligt på østsiden af landevejen mellem København og Frederikssund, som tidligere gik ind gennem Ballerup (den nuværende Hold-An Vej). På vestsiden af vejen lå rejsestalden. Kroen var i mange år byens samlingspunkt, hvor man blandt andet mødtes til fester, dilettantforestillinger og møder.

I 1856 overtog Erik Johnsen kroen, der var blevet opført i 1843. Han solgte den i 1889 til brygger Knud Christian Hansen, der samme år rev den gamle krobygning ned og opførte en ny. I 1914 brændte rejsestalden, og en ny blev opført syd for kroen, men nu på samme side af vejen. De sidste ejere af Ballerup Kro var Valborg og Louis Juul Andersen, der købte den i 1935.

I 1973 overtog Ballerup Kommune ejendommen. Kommunen havde planer om, at en del af den kommende østvej gennem byen skulle anlægges der, hvor kroen og rejsestalden lå. Rejsestalden blev hurtigt revet ned, men kroen blev liggende i endnu fire år. Først i 1977 rev kommunen den ned efter megen debat og store protester.

På fotografiet ses kroen som den så ud i 1950'erne. I baggrunden ligger glarmester Børge Larsens ejendom, og bag denne skimtes Lynsmedens Hus og Ballerup Cyklebørs.

GPS: 55.73486873, 12.36306827

I den tidligere krohave var der en mur med en jordvold, som blev benyttet af Ballerup og Omegns Fugleskydnings Selskab i forbindelse med selskabets årlige fugleskydning.

Ballerup og Omegns Fugleskydnings Selskab blev stiftet den 31. juli 1922 på Ballerup Kro. Redaktør O.R. Hintze indledte den første fugleskydning, som fandt sted i krohaven den 19. september samme år, og indtil 1974 foregik fugleskydningen (med undtagelse af enkelte år) på Ballerup Kro hvert år den første tirsdag i juli måned. På fotografiet herover er skydebrødrene forsamlet i kroens have til fugleskydning den 4. juli 1939.

Fugleskydningssselskabet dækkede også Værløse og Herlev, hvor der ikke var fugleskydningsforeninger, men medlemstallet var begrænset til omkring 120, så man kunne kun blive optaget, når der var en ledig plads.

Medlemmerne samledes for at spise godt og deltage i fugleskydningskonkurrencen, hvor fuglekongen blev kåret. Der blev skudt mod en fugl, der var fremstillet af bøgetræ.

GPS: 55.73486873, 12.36306827

Fuglen stod foran muren og jordvolden, der var så tyk, at projektilerne ikke kunne trænge igennem. Resterne af muren og jordvolden kan i dag ses i det lille anlæg foran Ballerup Rådhus.

Skydningen varede hele dagen. Midt på dagen holdt man et par timers pause, hvor der blev spist frokost. Ved frokosten blev der holdt taler for regenten, land og flag, nye brødre, fuglekongen og jubilarerne.

Efter skydningen samledes man til middag. Her blev den nye fuglekonge hyldet, og præmierne uddelt. Tegnet på fuglekongens værdighed var en kæde, hvortil der var fastgjort sølvplader med navne på alle fuglekonger gennem årene.

Efter 52 år på Ballerup Kro flyttede Fugleskydningsselskabet i 1975 sine aktiviteter til Pederstrup, hvor de nu foregår den tredje tirsdag i juni måned.

GPS: 55.73486873, 12.36306827

Post 11: Ballerup Rådhus

I sommeren 1973 var planlægningen af kommunens nye rådhus i fuld gang. Men et pludseligt offentligt anlægsstop med virkning fra midnat den 22. august 1973 truede brat med en udsættelse på ubestemt tid af den planlagte opførelse. Da besluttede kommunalbestyrelsen i hast at afholde successive forhandlingsmøder samme aften med fire af de tilbudsgivende entreprenørfirmaer, og 20 minutter før midnat blev der indgået en aftale mellem kommunen og Højgaard & Schultz A/S om rådhusets opførelse.

Arbejdet blev hurtigt påbegyndt, og rejsegildet fandt sted den 6. juni 1974. Totalentreprenøren afleverede nøglen til kommunen den 6. februar 1975, og indvielsen fandt sted den 1. april samme år.

Foran rådhuset ses Peter Brandes store bronzeskulptur, som blev afsløret i 2004. Skulpturen viser Odysseus og Penelopes søn Telemakos' drøm og lidelse ved savnet af sin far.

GPS: 55.73403794, 12.36436914

Post 12: Kommunens første rådhus

Kommunens første rådhus blev bygget i 1935 på Damgårdens jorder ved Frederikssundsvejen (nuværende Gl. Rådhusvej). Det centrale rum var mødesalen med et fornemt T-formet mødebord i midten omgivet af arkitekttegnede armstole og med rigelig plads til tilhørere. Herudover blev der indrettet de fornødne kontorlokaler og møderum, en kantine, samt bolig for rådhusbetjenten.

Da den lokale politistation på samme tid led af mangel på plads, blev der tillige indrettet lokaler til en ny station og herunder også til en »brumme«, hvor der var »natlogi« for de borgere, som havde fået slukket deres tørst så grundigt, at det kneb med at finde hjemvejen!

På grund af akut pladsmangel måtte man dog efter nogle år opsigte politiet og rådhusbetjenten. Politiet flyttede til storfyrstinde Olgas tidligere bolig Knudsminde på Skovvej (for godt 25 år senere at vende tilbage igen), mens rådhusbetjenten fik en bolig i Ballerup. Rådhuset kom til at fungere i 40 år med hjælp fra syv annekser, som blev opført løbende gennem de sidste 20 år.

Over rådhusets indgang sidder kommunens byvåben. De to muslingskaller symboliserer kirkerne i Ballerup og Måløv, der i middelalderen var indviet til Sct. Jacob. De tre strømme under skallerne henviser til en hellig kilde, der tidligere har været i Måløv.

I 2016 blev der indrettet luksuslejligheder i det tidligere rådhus.

GPS: 55.73148264, 12.36651764

Post 13: Møllen

Fra 1819 til kort efter 2. verdenskrig har der på det sted, som man før i tiden kaldte Møllebakken, ligget en hollandsk vindmølle. Møllen lå ved landevejen, der gik mellem København og Frederikssund. I dag er der ikke noget tilbage af selve møllen og de tidligere lagerbygninger.

Den statelige hovedbygning, som i næsten 150 år var bolig for møllerne og deres familier, overlevede dog. Den ejes i dag af Ballerup Kommune, som blandt andet har brugt den til husvildeboliger og kursusjendom.

Møllen og Møllebakken indtog tidligere en særlig plads i byens liv. Dagen igennem var der livlig aktivitet omkring møllen, når bønderne kom til byen med deres vogne for at få malet kornet til mel. Det var også herfra, de store optog – f.eks. ringridningen og fastelavnsridningen – udgik, og det var her, ballerupborgerne ventede, når der kom en bære fra Amtssygehuset på Frederiksberg. Så fulgte man baren fra Møllebakken til kirken ad den grøntildækkede vej.

Møllen har flere gange været hærget af brand. I 1915 nedbrændte møllen igen, og i stedet for vindmøllen, der ikke blev genopført, blev der bygget et almindeligt hus med mølleri og bageri. Denne bygning blev flammernes bytte, da der i 1959 udbrød en eksplosionsbrand i den farve- og lakfabrik, der på dette tidspunkt havde til huse i den.

GPS: 55.73106188, 12.36677772

Find vej i Ballerup - historisk rute

...er en kulturhistorisk byvandring tilrettelagt i et samarbejde mellem Ballerup OrienteringsKlub og Ballerup Historiske Forening. Ved hver af de 13 poster, som er angivet på kortet, gives en beretning om stedets historie og udvikling.

God fornøjelse med at finde vej i det historiske Ballerup!

